

BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ A UNIVERSITĂȚII PEDAGOGICE DE STAT „ION CREANGĂ” – SUPTOR INFORMAȚIONAL AL INSTRUIRII ȘI CERCETĂRII

*Ecaterina Scherlet, director, Biblioteca Științifică,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*

SCIENTIFIC LIBRARY OF THE „ION CREANGĂ” STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY - INFORMATIONAL SUPPORT FOR TRAINING AND RESEARCH

*Ecaterina Scherlet, director, Scientific Library,
“Ion Creanga” State Pedagogical University of Chisinau,
ORCID:0000-0003-3944-3688
scherlet.ecaterina@upsc.md*

CZU: 027.7:021.1/.4

DOI: 10.46727/c.v1.24-25-03-2023.p320-324

Abstract. The article describes the contribution of the Scientific Library of UPSC in the informational assurance of the education and research process in the context of substantial changes and restructuring in the respective fields. Under these conditions, the Scientific Library is directly involved in providing the university community with informational resources, offers services and facilities corresponding to educational, training and research needs, contributes to increasing institutional visibility in the process of registering publications in international databases. One of the basic objectives of the library is to ensure quality services and unlimited access to information resources, which is achieved by providing information services according to the service offer, diversifying / personalizing information skills development services, carrying out educational / partnership programs, developing skills and digital skills for finding and using information sources. The informational assurance of training and scientific research is possible based on a well-organized and structured information and documentation system in accordance with the informational needs of users and the objectives of scientific research.

Keywords: information resources, information assurance, digital skills, services and products.

Biblioteca Științifică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” își desfășoară activitatea în conformitate cu cadrul de reglementare național și instituțional. Codul Educației, care stabilește cadrul juridic al raporturilor privind proiectarea, organizarea, funcționarea și dezvoltarea sistemului de educație din Republica Moldova, determină rolul și funcțiile bibliotecilor în sistemul de învățământ: „1) Bibliotecile din instituțiile de învățământ sunt parte integrantă a sistemului de învățământ și participă la activitatea didactică, cultural-educativă, de cercetare și perfecționare. Bibliotecile contribuie, prin mijloace specifice, la procesul de instruire, formare și cercetare ce se desfășoară în instituția de învățământ. (2) Biblioteca din instituția de învățământ are ca obiectiv principal asigurarea posibilităților de informare, documentare, lectură, recreare și studiul elevilor, studenților, cadrelor didactice, cercetătorilor, personalului nedidactic și auxiliar, prin oferirea accesului nelimitat la fondul de carte”. [2]

În Legea cu privire la bibliotecii este confirmată valoarea și necesitatea funcționării bibliotecilor în instituțiile de învățământ: „(1) Bibliotecile din instituțiile de învățământ sunt bibliotecile care se instituie și funcționează ca parte integrantă a unei instituții de învățământ din sistemul național de educație, asigurând elevilor, studenților, cadrelor didactice, cercetătorilor, altui personal din cadrul instituției de învățământ, accesul la resurse informaționale, servicii și facilități corespunzătoare necesităților educaționale, de instruire, cercetare și formare profesională continuă. (2) Bibliotecile din instituțiile de învățământ pot oferi servicii și publicului larg.” [4]

Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii Științifice a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, aprobat la ședința Senatului UPSC din 27.02.2020, reglementează activitatea Bibliotecii universitare ca parte integrantă a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, care asigură cu resurse informaționale procesele de instruire, cercetare și formare continuă. Funcția de bază a bibliotecii este dezvoltarea și actualizarea resurselor și serviciilor informaționale, destinate susținerii curriculumului universitar și programelor de cercetare ale studenților, masteranzilor, doctoranzilor, cadrelor didactice, cercetătorilor și altor categorii socio-profesionale din mediul universitar.

Serviciile și programele oferite corespund necesităților de informare, cercetare, lectură, educare și instruire ale utilizatorilor.

Misiunea bibliotecii constă în asigurarea informațională a procesului de studii, cercetarea și formarea continuă prin dezvoltarea și actualizarea colecțiilor, extinderea accesului la resursele informaționale, diversificarea serviciilor și produselor, acordarea facilităților de informare și lectură, formarea culturii informației a utilizatorilor [6].

Biblioteca universitară - suportul informațional al instruirii

Activitatea bibliotecii științifice este orientată spre:

- Asigurarea informațională a fiecărui domeniu de studiu: licență, master și doctorat, specialităților/specializărilor din cadrul programelor de studii.
- Asigurarea calității colecțiilor și resurselor informaționale prin cercetarea continuă a programelor de studii, planurilor de învățământ.
- Corespunderea resurselor informaționale standardelor de acreditare și de calitate.
- Îmbunătățirea calității studiilor prin elaborarea cadrului de referință pentru curricula, fișele disciplinelor, bibliografiile obligatorii și cele opționale.
- Asigurarea informațională și documentară a orelor publice și a celor de curs.

Activitatea de actualizare și dezvoltare a resurselor informaționale se realizează în conformitate cu oferta educațională a universității, conținutul și obiectivele programelor de studii și planurilor de învățământ pentru formarea inițială și continuă de nivel superior a specialiștilor în domeniile Științelor educației, Științelor umanistice, Științelor sociale, Artelor, Științelor exacte și Asistenței sociale. În activitatea de dezvoltare a colecțiilor și resurselor informaționale biblioteca se conduce de prevederile Politicii de Dezvoltare a Resurselor informaționale actualizate și aprobate la ședința Senatului UPSC din 27.01.2022. „Politica de Dezvoltare a Resurselor Informaționale reprezintă documentul principal care fundamentează procesul de dezvoltare a colecției de documente și a resurselor informaționale. Scopul PDRI este de a asigura o dezvoltare coordonată și strategică, coerentă, calitativă și exhaustivă a colecțiilor în conformitate cu cerințele procesului de învățământ și cercetare pentru toate formele de învățământ universitar”. [5]

Calitatea colecțiilor și resurselor informaționale se obține prin identificarea necesităților informaționale, analiza periodică, cel puțin anuală, a curriculei la ciclul licență și master, recomandarea/contribuția cadrelor didactice și științifice în actualizarea și dezvoltarea colecțiilor bibliotecii.

Corespunderea resurselor informaționale standardelor de acreditare și de calitate se reflectă în Raportul de autoevaluare a programelor de studii, care este structurat pe standarde de acreditare și include descrierea clară și succintă a nivelului de realizare pentru fiecare standard, bibliotecii revenind Standardul de acreditare 6. *Resurse de învățare și sprijin pentru student*, criteriul 6.2. *Resurse materiale și de învățare*, indicator de performanță 6.2.3. *Dotarea, dezvoltarea și accesibilitatea fondului bibliotecii destinat programului de studii*. La fiecare program de studiu supus evaluării biblioteca oferă informații solicitate cu privire la suportul curricular la programul de studii și asigurarea didactică a unităților de curs din cadrul programelor de studii.

Asigurarea calității studiilor este realizată printr-un ansamblu de acțiuni de dezvoltare a capacității instituționale, de elaborare, planificare și implementare a programelor de studii, curricula, fișa disciplinelor și suporturilor de instruire, prin care se formează și se menține încrederea beneficiarilor în ceea ce universitatea asigură un nivel înalt de calitate a procesului de formare profesională cu respectarea unor condiții și proceduri de desfășurare a serviciilor educative.

Biblioteca universitară susține elaborarea curriculei și a fișelor unităților de curs/modulelor, în mod special a compartimentului *bibliografie: obligatorie și opțională*. La elaborarea acestui compartiment cadrele didactice propun cele mai recunoscute lucrări în domeniul cursului respectiv, din colecțiile bibliotecii universitare și personale, utilizând diverse instrumente de regăsire și selectare a informațiilor: catalogul electronic PRIMO, baze de date, resurse web etc.

Programul de parteneriat „Biblioteca – Catedră Universitară” permite realizarea în comun a activităților specifice susținerii, promovării și valorificării culturii, educației, științei și tehnologiei. La solicitarea cadrelor didactice biblioteca asigură asistența informațională și documentară a orelor publice și a celor de curs în sala de curs și în spațiile de lectură ale bibliotecii, prin acces la informație, indiferent de formatul acesteia, asigură utilizarea metodelor și tehnicilor de informare și instruire interactivă.

În mod special, realizarea programului de parteneriat „Biblioteca – Catedră Universitară” contribuie la:

- selectarea resurselor informaționale la disciplina de studii, tema lecției;
- utilizarea resurselor informaționale ale bibliotecii în organizarea și la conținutul predării disciplinelor de studii;
- informarea cadrelor didactice despre schimbările inovatoare în domeniul învățământului;
- organizarea și desfășurarea activităților extracurriculare în sprijinul procesului instructiv-educativ.

Biblioteca universitară, fiind un partener activ al cercetătorului la toate etapele cercetării științifice, realizează:

- Informarea cercetătorilor despre resursele informaționale ale bibliotecii, utilizând diferite mijloace și tehnici tradiționale și online: site, email, buletine informaționale, în cadrul activităților de instruire etc.
- Selectarea materialelor științifice la tema cercetării cu ajutorul instrumentelor de regăsire a informațiilor instituționale, naționale și internaționale (catalogul electronic PRIMO, Repozitoriul Instituțional, Biblioteca Electronică, IBN, cataloagele electronice bibliotecilor din Republica Moldova, bazele de date, Resursele LibUniv etc.).
- Asigurarea accesului la instrumente și resurse informaționale prin intermediul site-ului bibliotecii, e-mailului, comunicării științifice.
- Accesul la baze de date obținute prin proiecte (Cambridge Journals Online, Taylor & Francis Online Journal Library, Web of Science, SAGE Research Methods.)
- Abonarea la Bazele de date în cadrul consorțiului REM (BioOne; E-Duke Journals Scholarly Collection; Edward Elgar Publishing Journals and development studies e-books; IMF eLibrary; IOP science; OpenEdition journals, Cambridge Journals Online, Royal Society Journals Collection, ASTM Compass etc.)
- Instruirea în vederea utilizării bazelor de date (seminare, training-uri, workshop-uri).
- Instruiri cu invitația specialiștilor din companii – deținători de resurse electronice full-text și scientometrice.
- Asistența informațională a cercetătorilor la elaborarea și gestionarea datelor bibliografice prin utilizarea softurilor Zotero, Mendeley.

Prezervarea și promovarea rezultatelor cercetărilor științifice în Repozitoriul Instituțional Digital (DIR SPU).

Susținerea info-documentară a cercetărilor științifice și promovarea rezultatelor științifice se desfășoară prin:

- Asigurarea informațională a activităților științifico-didactice (seminare, conferințe științifice, simpozioane, mese rotunde etc.).
- Redactarea referințelor pentru articole științifice / rapoarte științifice.
- Livrarea la cerere a referințelor bibliografice prin e-mail, acordarea consultațiilor individuale.
- Atribuirea indicilor CZU la lucrările ce urmează a fi publicate.
- Înregistrarea publicațiilor în baza de date Crossref și atribuirea DOI.
- Diseminarea Selectivă a Informației la tema cercetării.
- Formarea culturii informației a cercetătorilor.
- Elaborarea și editarea anuarului „Contribuții științifice ale profesorilor și colaboratorilor UPSC: Bibliografie selectivă”.
- Organizarea colecției „Realizări științifice ale profesorilor UPS „Ion Creangă”.
- Organizarea expozițiilor „Realizări științifice ale profesorilor UPS „Ion Creangă” în cadrul Universității și în afara ei.
- Promovarea colecției electronice „Lucrările profesorilor UPS „Ion Creangă” pe pagina web a Bibliotecii.
- Elaborarea biobibliografiilor, bibliografiilor tematice.
- Realizarea Programului „Cunoaște publicațiile profesorului tău”.

Biblioteca universitară contribuie la asigurarea vizibilității cercetărilor științifice și cercetătorilor prin:

- Înregistrarea publicațiilor științifice a UPSC pe platforma PRIMO <http://primo.libuniv.md/> - un instrument de descoperire, regăsire și furnizare a informației, indiferent de suport sau localizare, asigurând utilizatorilor acces operativ și calitativ la un spectru larg de resurse ale bibliotecii, îmbogățite cu resurse provenite din rezultatele cercetărilor științifice, realizate în cadrul Universității.
- Înregistrarea și promovarea rezultatelor cercetărilor științifice în Repozitoriul Instituțional Digital <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/> care oferă acces la rezultatele cercetării științifice din universitate, materiale didactice, articole științifice din revistele instituționale ale UPSC, materiale ale conferințelor.
- Promovarea rezultatelor cercetărilor științifice și sporirea vizibilității revistelor/universității/cercetătorilor prin înregistrarea în CROSSREF și obținerea DOI (Digital Object Identifier), care reprezintă un identificator unic pentru un obiect digital pentru articole din reviste științifice, publicații din culegeri ale conferințelor, monografii, teze de doctor, resurse educaționale. <http://www.crossref.org> și facilitarea integrării cu bazele de date internaționale (Scopus, Web of Science, EBSCO, DOAJ etc.)
- Facilitarea la crearea conturilor ORCID (Open Researcher and Contributor ID) care este un cod alfanumeric non-proprietar, care permite identificarea de o manieră unică a savanților și autorilor de contribuții academice și științifice <https://orcid.org/>
- Crearea profilurilor și facilitarea evidenței citărilor publicațiilor cercetătorilor UPSC în Google Academic <https://scholar.google.com>.
- Promovarea digitală pe site-ul instituțional și în media socială a publicațiilor autorilor UPSC prin organizarea expozițiilor virtuale, prezentarea noutăților etc.

În concluzie, biblioteca universitară reprezintă o componentă structurală a instruirii și educației, un suport pentru cercetare științifică și un mijloc de obținere a indicatorilor activității de editare și promovare a rezultatelor cercetărilor științifice.

Biblioteca universitară este un canal de promovare a informațiilor științifice și educaționale, furnizor al formării culturii informației, prestator de servicii informaționale, bazate pe diverse tipuri de resurse, obținute prin finanțare instituțională, donații, proiecte și parteneriate.

Partener strategic al facultăților, biblioteca se află într-un proces continuu de interacțiune cu toate structurile din cadrul universității, participă la monitorizarea activității de publicare a personalului universitar (didactic și științific).

Structură de promovare a rezultatelor cercetărilor științifice, depozit digital al conținutului educațional și științific universitar cu acces nelimitat la informație instituțională, expert al produselor informaționale, ea asigură utilizatorilor conexiunea și accesul la resursele electronice full-text și cu serviciile scientometrice.

Biblioteca universitară funcționează ca un sistem complex de produse, servicii și facilități de informare bazate pe utilizarea tehnologiilor informaționale, asigură informațional procesul de instruire, gestionează și oferă utilizatorilor suportul științific, susține activitatea metodologică și educațională în cadrul universității. Una dintre principalele sarcini ale bibliotecii universitare de astăzi este crearea unui sistem de informare și instruire, care va contribui la sporirea calității studiilor și cercetărilor științifice în universitate.

BIBLIOGRAFIE

1. *Cadrul de referință al curriculumului universitar* / Nina Bîrnaz, Otilia Dandara, Viorica Go-raș-Postică [et al.]; coord.: Vladimir Guțu; Min. Educației al Rep. Moldova. Chișinău: CEP USM, 2015. 128 p. ISBN 978-9975-71-689-5. [online] [citat: 16.02.2023]. Disponibil: https://edu.asm.md/sites/default/files/07_Cadrul%20de%20referinta%20a%20curriculumului%20universitar.pdf
2. Codul Educației al Republicii Moldova Nr. 152 din 17.07.2014. In: *Monitorul Oficial*. 2014, nr. 319-324 [online]. [citat: 18.03.2023]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133296&lang=ro
3. *Ghid de evaluare externă a programelor de studii superioare de licență (ciclul I) și studii superioare integrate*. Aprobate de Consiliul de conducere al ANACEC, proces verbal nr. 73 din 01.04.2022. [online] [citat: 02.03.2023]. Disponibil: https://www.anacec.md/files/Ghid_licenta_18.04.2022.pdf
4. Lege cu privire la biblioteci nr. 160 din 20.07.2017. In: *Monitorul Oficial*. 2017, nr. 301-315 [online]. [citat: 18.03.2023]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120694&lang=ro
5. *Politica de dezvoltare a resurselor informaționale Bibliotecii Științifice a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău* [online] [citat: 12.03.2023]. Disponibil: <https://lib.upsc.md/wp-content/uploads/2022/12/Anexa-A.1.6-Politica-de-dezvoltare-a-resurselor-inf..pdf>
6. *Regulament de organizare și funcționare a Bibliotecii Științifice a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău* [online] [citat: 15.03.2023]. Disponibil: https://lib.upsc.md/wp-content/uploads/2022/12/Anexa-A.1.2.-Regulament-de-organizare-si-functionare_reg_nr_7_27_02_20.pdf